

Standardi 1.4

Luotettavuuden, sopivuuden ja ammattitaidon arviointi (fit & proper)

Määräykset ja ohjeet

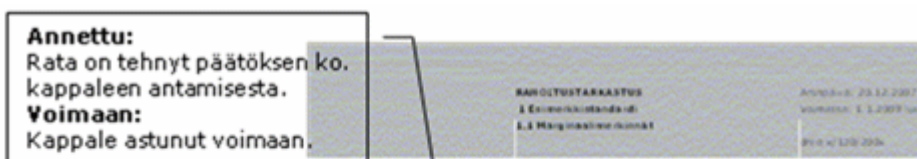

RAHOITUSTARKASTUS
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISION

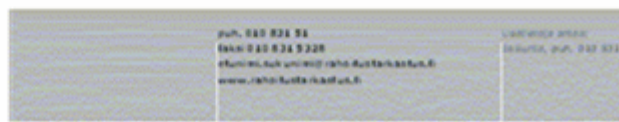
Miten luetaan standardia

Standardi on aihealueittainen määräysten ja ohjeiden kokonaisuus, joka velvoittaa tai ohjaa valvottavia ja muita rahoitusmarkkinoilla toimivia, osoittaa valvojan tavoitteena olevan laatutason ja näkemyksen hyvästä menettelytavasta sekä perustelee sääntelyä.

Standardin jokaisella kappaleella on oma marginaalimerkintänsä:

- **Normi:** Viittaus voimassa olevaan lain tai asetuksen säännökseen.
- **Sitova:** Ratan määräyksenantovaltuutensa nojalla antama velvoittava määräys valvottavalle tai muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle.
- **Suositus:** Ratan suositusluonteinen toimintaohje valvottavalle tai muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle.
- **Soveltamisohje/-esimerkki:** Normiin, Sitovaan tai Suositukseen liittyvä käytännön soveltamisohje tai – esimerkki. Viittaus Ratan standardiin tai standardin osaan. Katso viereinen esimerkki.
- **Perustelu:** Avaa sääntelyn ja säännösten tarkoitusta, tavoitteita ja taustaa.

Oheinen kuva on vain näyte standardista

SISÄLLYSLUETTELO

1	Soveltaminen	5
2	Tavoitteet	7
3	Kansainvälinen viitekehys	9
4	Normiperusta	11
5	Arvioinnin keskeiset periaatteet	13
5.1	Yleiset periaatteet	13
5.2	Luotettavuus	14
5.2.1	<i>Lainvoimaiset vankeus- ja sakkorangaistukset</i>	14
5.2.2	<i>Konkurssiin asettaminen ja toimintakelpoisuuden rajoittaminen</i>	15
5.3	Sopivuus	15
5.3.1	<i>Kokonaisarviointi</i>	15
5.3.2	<i>Kokonaisarviointiin vaikuttavia tekijöitä</i>	16
	Ammattitaitoisen sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisen johtamisen vaarantuminen	16
5.4	Ammattitaito	18
5.4.1	<i>Toimitusjohtaja ja tämän sijainen</i>	18
5.4.2	<i>Hallituksen jäsenet ja varajäsenet</i>	18
5.5	Ammattitaitoinen sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukainen johtaminen	19
6	Valvottavan toimenpiteet	20

6.1	Valvontaperiaatteiden ja menettelytapojen vahvistaminen	20
6.1.1	<i>Johtamisesta vastaavat henkilöt</i>	20
6.2	Keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden vahvistaminen	20
6.2.1	<i>Yleistä</i>	20
6.2.2	<i>Ulkomaisten sivukonttorien ja sivuliikkeiden johtajat</i>	21
6.2.3	<i>Muut keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt</i>	21
6.2.4	<i>Compliance -toiminnosta ja sisäisestä tarkastuksesta vastaavat henkilöt</i>	21
6.3	Hallintoneuvoston jäsenten arviointi	22
6.4	Toimimisvelvollisuus	22
7	Raportointi Rahoitustarkastukselle	23
8	Määritelmät	24
9	Lisätiedot	25
10	Muutoshistoria	26

1

SOVELTAMINEN

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(1) Tämä standardi käsittelee valvottavan johtamisesta ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden luotettavuudelle, sopivuudelle ja ammattitaidolle asetettavia vaatimuksia sekä niiden arvioinnissa noudatettavia periaatteita.

Annettu: 31.12.2008
Voimaan: 1.1.2009

(2) Standardia sovelletaan seuraaviin yhteisöihin, joista jäljempänä tässä standardissa käytetään myös yleisnimitystä valvottava:

- luottolaitokset ja niiden ulkomailla sijaitsevat sivukonttorit
- sijoituspalveluyritykset ja niiden ulkomailla sijaitsevat sivuliikkeet
- rahastoyhtiöt ja niiden ulkomailla sijaitsevat sivuliikkeet
- säilytisyhteisöt
- arvopaperipörssit
- selvitysyhteisöt
- optioyhteisöt
- arvopaperikeskus
- luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten omistusyhteisöt
- osuuspankeista ja osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa tarkoitettu keskusyhteisö
- rahoitusalanpainotteisten rahoitus- ja vakuutusryhmittymien omistusyhteisöt.

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(3) Euroopan talousalueella (ETA) kotipaikan omaavan luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai rahastoyhtiön Suomessa sijaitsevan sivukonttorin tai sivuliikkeen johdon luotettavuuden ja sopivuuden arvioinnista vastaa yhteisön kotipaikan valvontaviranomainen kotivaltioperiaatteen mukaisesti.

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(4) Kohdassa (3) tarkoitettun sivukonttorin tai sivuliikkeen johtajaa ja hänen varamiestään koskevat tiedot raportoidaan Rahoitustarkastukselle noudattaen ilmoitus- eli notifikaatiomenettelyä koskevia säännöksiä. (Ks. [standardi 1.1](#) Markkinoille tulo, kohta 8.1).

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(5) Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolella kotipaikan omaavan luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai rahastoyhtiön Suomessa sijaitsevan sivukonttorin tai sivuliikkeen johtajan ja tämän varamiehen tiedot raportoidaan

noudattaen mitä standardissa RA1.4 Luotettavuutta, sopivuutta ja ammattitaitoa koskevien tietojen ilmoittaminen Rahoitustarkastukselle sanotaan.

*Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007*

(6) Tässä standardissa johtamisesta vastaavalla henkilöllä tarkoitetaan hallituksen jäsentä ja varajäsentä sekä toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan sijais-
ta.

*Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007*

(7) Mikäli valvottavassa on hallintoneuvosto, noudatetaan mitä kohdassa 6.3 on hallintoneuvostosta sanottu.

*Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007*

(8) Sopivuuden ja ammattitaitoisien sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisen johtamisen arvioinnissa sovelletaan muun muassa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä koskevan [standardin 4.1](#) säännöksiä sekä luotettavan hallinnon periaatteita.

*Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007*

(9) Omistajien luotettavuudelle ja sopivuudelle asetettavia vaatimuksia käsitellään tulevassa omistajaohjausta koskevassa standardissa.

2 TAVOITTEET

*Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007*

(1) Luotettavuutta, sopivuutta ja ammattitaitoa koskeva sääntely (fit & proper) on keskeinen osa valvottavan hallinnon luotettavuutta. Standardin tarkoituksena on tukea sitä, että terve yrityskulttuuri toteutuu ja toimii valvottavassa. Vastuu hallinnon luotettavuudesta on aina ensisijaisesti valvottavalla itsellään.

*Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007*

(2) Luvanvaraisen toiminnan yhtenä keskeisenä edellytyksenä on, että valvottavalla on luotettava, tehtävänsä sopiva ja ammattitaitoinen johto. Tällä voidaan varmistua siitä, että valvottavaa tullaan johtamaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

*Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007*

(3) Standardissa asetetaan valvottavan hallitukselle velvollisuus yksilöidä organisaation keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt ja järjestää näiden henkilöiden luotettavuuden, sopivuuden ja ammattitaidon valvonta.

*Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007*

(4) Standardissa on myös selvennetty ammattitaitoisen sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaiselle johtamiselle asetettuja edellytyksiä osana luotettavuuden ja sopivuuden arviointia.

*Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007*

(5) Standardissa on korostettu tapauskohtaisen kokonaisarvion merkitystä arvioinnin perustana silloin, kun henkilön toiminta tai häneen liittyvät tapahtumat voivat vaarantaa valvottavan hallinnon luotettavuutta tai markkinoiden luottamusta valvottavan toimintaan.

*Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007*

(6) Standardissa on lisäksi esimerkein selvennetty eräitä kokonaisarviointiin vaikuttavia tekijöitä, jotka yksittäistapauksissa voivat vaikuttaa valvottavan hallinnon luotettavuuden ja henkilön sopivuuden tai ammattitaidon arviointiin.

*Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007*

(7) Standardiin on myös otettu suositus siitä, että henkilö oma-aloitteisesti pidättäytyy hoitamasta tehtäviään tai valvottavan johto ryhtyy käytettävissä oleviin toimenpiteisiin henkilön siirtämiseksi toisiin tehtäviin tai vapauttamiseksi tehtävistään asian selvittämisen ajaksi silloin, kun se on tarpeen

valvottavan hallinnon luotettavuuden tai markkinoiden luottamuksen säilyttämiseksi tai palauttamiseksi.

3

KANSAINVÄLINEN VIITEKEHYS

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(1) Sääntelyä laadittaessa on otettu huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/39/EY rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/EY kumoamisesta (32004L0039); EYVL N:o L 145, 30.4.2004, s. 13.

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(2) Tämä standardi perustuu lisäksi seuraaviin kansainvälisiin suosituksiin:

- Core Principles for Effective Banking Supervision, Basel Committee on Banking Supervision, Basel, October 2006
- Supervision of Financial Conglomerates, Papers prepared by the Joint Forum on Financial Conglomerates, February 1999; Fit and Proper Principles Paper
- European Standards on Fitness and Propriety to provide Investment Services, 99-FESCO-A, April 1999.

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(3) Core Principles for Effective Banking Supervision edellyttää, että myöntäessään toimilupaa, valvovan viranomaisen tulee varmistua siitä, että luottolaitosta tullaan johtamaan varovaisten ja terveiden liikeperiaatteiden mukaisesti. Luottolaitoksen johdossa olevien henkilöiden on oltava ammattitaitoisia ja hyvämaineisia (sufficient expertise and integrity) myös koko valvottavan toiminnan ajan ja luottolaitoksella tulee olla riittävät menettelytavat tämän varmistamiseksi.

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(4) Joint Forumin (Baselin pankkivalvontakomitea, IOSCO ja IAIS) tavoitteena on luoda yhteiset periaatteet, joilla valvojat varmistavat, että rahoitus- ja vakuutusryhmittymiä johdetaan terveellä ja luotettavalla tavalla. Periaatteiden mukaan johdon sopivuuden ja luotettavuuden arviointiin vaikuttavat mm. henkilön rikosrekisterimerkinnot, taloudellinen asema, mahdolliset velkomisasiat, viranomaisten tai itsesääntelyjärjestöjen määräämät sanktiot sekä aikaisempi kyseenalainen tai epäilyttävä liiketoiminta. Sopivuus- ja luotettavuusarvio tehdään sekä nimityksen yhteydessä että erityistilanteiden sitä vaa-

tiessa. Lähtökohtana on, että ryhmittymään kuuluvat yritykset ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin varmistaakseen, että sopivuus- ja luotettavuusedellytykset täytetään jatkuvasti.

*Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007*

(5) Fescon (nykyisin CESR) standardissa on pyritty asettamaan ne vähimmäiskriteerit, jotka yrityksen johdon ja avaintoimintoja hoitavien henkilöiden on täytettävä sijoituspalveluyrityksen toimilupaa haettaessa ja uusien henkilöiden tullessa nimitetyiksi tehtäviinsä. Henkilöiden tulee olla riittävän hyvämaineisia ja kokeneita suoriutuakseen tehtävistään tai niistä tehtävistä, joihin heidät on tarkoitus nimittää. Yrityksen johdon edellytetään aina varmistautuvan siitä, että myös yrityksen muu henkilökunta on luotettavaa ja sopivaa, ja yrityksessä tulee noudattaa tarkoituksenmukaisia sisäisiä periaatteita ja menettelytapoja tämän varmistamiseksi.

4

NORMIPERUSTA

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(1) Standardin aihealuetta koskeva kansallinen sääntely perustuu seuraaviin direktiiveihin:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/48/EY luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (32006L0048); EUVL N:o L 177, 30.6.2006, s.1
- Neuvoston direktiivi 93/22/ETY sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla (31993L0022); EYVL N:o 141, 11.6.1993, s. 27
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/107/EY siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 85/611/ETY muuttamisesta rahastoyhtiöiden ja yksinkertaistettujen tarjousesitteiden sääntelemiseksi (32001L0107); EYVL N:o L 41, 13.2.2002, s. 24
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/108/EY arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 85/611/ETY muuttamisesta yhteissijoitusyritysten sijoitusten osalta (32001L0108); EYVL N:o L 41, 13.2.2002, s. 35
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/87/EY finanssi-ryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyritysten ja sijoituspalveluyritysten lisävalvonnasta sekä direktiivien 73/239/ETY, 79/267/ETY, 92/49/ETY, 92/96/ETY, 93/6/ETY ja 93/22/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 98/78/EY ja 2000/12/EY muuttamisesta (32002L0087); EYVL N:o L 35, 11.2.2003, s.1.

Annettu: 31.12.2008
Voimaan: 1.1.2009

(2) Sääntelyn aihealuetta koskee seuraava kotimainen sääntely:

- luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 22, 24, 40, 49 ja 93 §:t (luottolaitokset);
- sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (579/1996) 9, 10, 12, 12b ja 29 §:t (sijoituspalveluyritykset);
- sijoitusrahastolain (48/1999) 5a, 5b, 5e ja 30a §:t (rahastoyhtiöt) sekä 9, 9a ja 9d §:t (säilytisyhteisöt);
- arvopaperimarkkinalain (495/1989) 3 luvun 1a, 2 ja 2c §:t (arvopaperipörssit) sekä 4a luvun 1a, 2 ja 3 §:t (selvitysyhteisöt);
- kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) 2 luvun 1a, 2 ja 3 §:t (optioyhteisöt);
- arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain (826/1991) 3 luvun 12 ja 12a §:t (arvopaperikeskukset);
- osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1504/2001) 5 ja 12 §:t;
- rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (699/2004) 14 ja 16 §:t;
- ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain (1608/1993) 9 ja 10 §:t;
- ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetun lain (580/1996) 8 ja 9 §:t; sekä
- ulkomaisen rahastoyhtiön toiminnasta Suomessa annetun lain (225/2004) 7 ja 8 §:t.

5

ARVIOINNIN KESKEISET PERIAATTEET

5.1 Yleiset periaatteet

Normi

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(1) Toimiluvan edellytyksenä on, että valvottavaa johdetaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti koko valvottavan toiminnan ajan.

Sitova

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(2) Valvottavan on aina ensisijaisesti itse huolehdittava siitä, että sen johtamisesta ja keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt ovat luotettavia, sopivia ja ammattitaitoisia.

Suositus

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(3) On suositeltavaa, että valvottava järjestää keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden luotettavuuden, sopivuuden ja ammattitaidon arvioinnin ja valvonnan tässä standardissa kerrotulla tavalla ja noudattaa tämän standardin arviointiperiaatteita.

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(4) Arviointi koostuu kolmesta osa-alueesta: luotettavuudesta, sopivuudesta ja ammattitaidosta. Kunkin osa-alueen arviointi on tehtävä itsenäisesti. Siten esimerkiksi puutetta luotettavuudessa ei voida kompensoida hyvällä ammattitaidolla.

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(5) Arviointi on tehtävä aina, kun uusi henkilö valitaan johtamisesta tai keskeisestä toiminnosta vastaavaksi henkilöksi. Arviointi on tehtävä myös ennen henkilön nimittämistä uuteen, aikaisempaa merkittävämpään tehtävään tai henkilön vastualueen laajentuessa oleellisesti entisestä. Arviointi on tehtävä myös aina silloin, kun henkilön luotettavuus, sopivuus tai ammattitaito kyseenalaistuu tässä standardissa tarkoitetulla tavalla.

Suositus

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(6) On suositeltavaa, että valvottava päivittää henkilöä koskevat tiedot säännöllisesti siten kuin jäljempänä kohdassa 6.1.1 todetaan.

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(7) Luotettavuuden ja sopivuuden voi menettää tai se voi vaarantua siten kuin kohdissa 5.2 ja 5.3 on todettu. Henkilön ammattitaito voi kyseenalaistua siten kuin kohdissa 5.3 ja 5.4 on todettu.

Sitova

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(8) Ammattitaitoinen johtaminen sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden noudattaminen voivat kyseenalaistua muun muassa, mikäli valvottava ei toiminnassaan noudata sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä annetun standardin tai luotettavan hallinnon periaatteita.

Sitova

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(9) Arviointi on tehtävä yksittäistapauksittain kokonaisarviona ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat. Tavoitteena on varmistaa luottamuksen säilyminen valvottavan toimintaan kaikissa olosuhteissa.

5.2 Luotettavuus

Normi

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(10) Valvottavan johtamisesta vastaavien henkilöiden on aina oltava luotettavia ja toimintakelpoisia.

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(11) Luotettavuuden menettäminen tai toimintakelpoisuuden rajoittaminen voivat johtaa siihen, että henkilöä ei voida valita hallituksen jäseneksi, varajäseneksi, toimitusjohtajaksi tai toimitusjohtajan sijaiseksi, eikä hän enää voi jatkaa kyseisessä tehtävässä.

Normi

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(12) Mikäli Rahoitustarkastus havaitsee kohdassa 11 tarkoitetun henkilön toimivan luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai näiden omistusyhteisön, rahastoyhtiön tai säilytisyhteisön taikka rahoituspainotteisen rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisön johdossa, voi Rahoitustarkastus kieltää henkilöä toimimasta hallituksen jäsenenä, varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena laissa erikseen säädetyllä tavalla.

5.2.1 Lainvoimaiset vankeus- ja sakkorangaistukset

Normi

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(13) Kohdassa 10 tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton valvottavan hallituksen jäseneksi, varajäseneksi, toimitusjohtajaksi tai toimitusjohtajan sijaiseksi.

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(14) Henkilön ilmeinen sopimattomuus seuraa esimerkiksi sellaisista lainvas-
taisista toimista, joilla on pyritty taloudellisen hyödyn tavoitteluun toisen kus-

tannuksella.

Soveltamisesimerkki

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(15) Seuraavassa on lueteltu esimerkkejä rikoksista, joiden osalta ilmeisen sopimattomuuden arviointi voi tulla kysymykseen. Luettelo ei ole tyhjentävä: petos ja muu epärehellisyys (RL 36 luku), kätkemis- ja rahanpesurikokset (RL 32 luku), velallisen rikokset (RL 39 luku), varkaus ja kavallus (RL 28 luku), kiristys (RL 31 luku), väärennös (RL 33 luku), väärän todistuksen antaminen viranomaiselle, rekisterimerkintärikos (RL 16 luku), arvopaperimarkkinarikokset (RL 51 luku) sekä kirjanpitorikokset ja lahjonta (RL 30 luku).

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(16) Määräajat lasketaan tuomion lainvoimaiseksi tulon päivämäärästä siihen päivään, kun hallituksen jäsenen tai varajäsenen toimikausi, tai toimitusjohtajan tai toimitusjohtajan sijaisen tehtävä alkaa.

5.2.2 Konkurssiin asettaminen ja toimintakelpoisuuden rajoittaminen

Normi

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(17) Kohdassa 10 tarkoitettu henkilö ei saa olla konkurssissa. Konkurssi alkaa, kun tuomioistuimien on tehnyt päätöksen konkurssiin asettamisesta. Konkurssi päättyy tuomioistuimen päätökseen, konkurssin raukeamiseen, sovintoon tai akordiin.

Normi

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(18) Henkilön toimintakelpoisuutta ei saa olla rajoitettu holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitetulla tavalla.

Normi

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(19) Henkilö ei saa olla liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) tarkoittamassa liiketoimintakiellossa.

5.3 Sopivuus

5.3.1 Kokonaisarviointi

Sitova

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(20) Valvottavalla on jatkuvasti oltava ammattitaitoinen, toimintakykyinen ja tehtävänsä sopiva johto, joka varmistaa asiakkaiden, omistajien ja markkinoiden luottamuksen säilymisen valvottavan toimintaan kaikissa tilanteissa.

Sitova

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(21) Sopivuuden arviointi on tehtävä kokonaisarviona ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat tekijät. Arviointi tulee tehdä yksittäistapauksittain siten, että ratkaisulla varmistetaan, että hallinnon luotettavuus ja markkinoiden luottamus valvottavan toimintaan säilyvät.

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(22) Jäljempänä esimerkkiluettelossa (kohta 29) mainittu seikka ei siten yksin välttämättä muodosta perustetta valvottavan tekemälle kielteiselle arviolle.

Toisaalta esimerkiksi vireillä oleva oikeudenkäynti asiassa, joka koskee taloudellista väärinkäytöstä, oman edun tavoittelua tai kohdassa 5.2.1 (15) mainittuja rikoksia, saattaa vaarantaa valvottavan koko hallinnon luotettavuuden ja edellyttää täten valvottavan johdon toimenpiteitä.

Henkilön oma arviointi

Suositus

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(23) Jos henkilön luotettavuus, sopivuus tai ammattitaito kyseenalaistuu, tulisi hänen aina ensisijaisesti itse arvioida oman toimintansa merkitys valvottavan hallinnon luotettavuudelle ja markkinoiden luottamukselle valvottavan toimintaan.

Suositus

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(24) Rahoitustarkastus suosittaa, että henkilö oma-aloitteisesti luopuu tai pidättäytyy tehtäviensä hoidosta asian selvittämisen ajaksi silloin, kun se on tarpeen hallinnon luotettavuuden ja markkinoiden luottamuksen säilyttämiseksi valvottavan toimintaan.

Valvottavan johdon tekemä arviointi

Sitova

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(25) Valvottavan johdon on arvioitava tilanteen ja tapahtumien merkitys valvottavan hallinnon luotettavuudelle ja markkinoiden luottamukselle valvottavan toimintaan.

Suositus

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(26) Rahoitustarkastus suosittaa, että valvottavan johto ryhtyy käytettävissä oleviin toimenpiteisiin henkilön siirtämiseksi toisiin tehtäviin tai vapauttamiseksi tehtävistään asian selvittämisen ajaksi silloin, kun se on tarpeen valvottavan hallinnon luotettavuuden ja markkinoiden luottamuksen säilyttämiseksi tai palauttamiseksi.

5.3.2 Kokonaisarviointiin vaikuttavia tekijöitä

Ammattitaitoisen sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisen johtamisen vaarantuminen

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(27) Sopimattomuus voi johtua siitä, että valvottavaa ei johdeta ammattitaitoisesti eikä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti siten kuin jäljempänä kohdassa 5.5 on edellytetty.

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(28) Sopimattomuus voi johtua myös siitä, että henkilö ei hoida tehtäviään huolellisesti ammattitaitonsa ja kokemuksensa edellyttämällä tavalla siten kuin jäljempänä kohdassa 5.4 on edellytetty, vaikka valvottavan toiminnassa sinänsä ei ole huomautettavaa.

Muita tekijöitä, jotka voivat vaarantaa hallinnon luotettavuutta ja markkinoiden luottamusta valvottavan toimintaan

Soveltamisesimerkki

Annettu: 20.3.2007

Voimaan: 1.7.2007

(29) Seuraavassa on esimerkein lueteltu tilanteita, joissa valvottavan johto voi joutua arvioimaan johtamisesta ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sopivuutta hallinnon luotettavuuden ja markkinoiden luottamuksen näkökulmasta. Luettelo ei ole tyhjentävä.

- Rikosasiat: vireillä oleva rikosoikeudenkäynti tuomioistuimessa tai vireillä oleva tai päättynyt esitutkinta asiassa, joka koskee taloudellista väärinkäytöstä tai oman edun tavoittelua, esimerkiksi luottamusase-
man väärinkäyttöä tai muuta sellaista rikosta, joka voi vaarantaa markkinoiden luottamusta valvottavan toimintaan tai heikentää henkilön kykyä ja mahdollisuuksia toimia siinä tehtävässä, johon hänet on nimitetty.
- Siviiliasiat: velkajärjestely; pakkotäytäntöönpano; maksuhäiriömerkinnät; muut siviilioikeudelliset riidat tai taloudelliset epäselvyydet, joilla voi olla merkitystä arvioitaessa henkilön taloudellista asemaa ja jotka voivat vaarantaa markkinoiden luottamusta valvottavan toimintaan tai heikentää henkilön kykyä ja mahdollisuuksia toimia siinä tehtävässä, johon hänet on nimitetty.
- Kurinpito-, huomautus- tai muut moitemenettelyt: esimerkiksi markkinaoikeuden, viranomaisen, arvopaperipörssin kurinpitolautakunnan, arvopaperipörssin hallituksen, optioyhteisön hallituksen, Suomen Arvopaperikeskus Oy:n hallituksen, tilintarkastuslautakunnan tai asianajajaliiton antamat päätökset; eli muun muassa huomautukset, varoitukset, uhkasakot, itsesääntelynormien mukaiset kurinpitomaksut, oikeuksien peruuttamiset.

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007

Voimaan: 1.7.2007

(30) Henkilön sopivuus voi tulla arvioinnin kohteeksi myös silloin, jos hänellä on sellaisia taloudellisia sidoksia tai eturistiriitoja, jotka voivat oleellisesti vaarantaa markkinoiden luottamusta valvottavan toimintaan tai heikentää henkilön kykyä ja mahdollisuuksia toimia siinä tehtävässä, johon hänet on nimitetty tai aiotaan nimittää.

Soveltamisesimerkki

Annettu: 20.3.2007

Voimaan: 1.7.2007

(31) Taloudellisilla sidoksilla ja eturistiriidoilla tarkoitetaan esimerkiksi henkilön suoria ja välillisiä omistuksia, sopimuksia ja muita järjestelyjä valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan tahon (esimerkiksi asiakasyritys) kanssa taikka muita sidoksia ulkopuoliseen tahoon, joita ovat esimerkiksi luottamustoimet, hallituksen jäsenyys tai toimosuhde valvottavan asiakasyrityksissä.

5.4 Ammattitaito

Normi

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(32) Toimiluvan edellytyksenä on, että valvottavaa johdetaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti koko valvottavan toiminnan ajan.

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(33) Ammattitaidolla tarkoitetaan henkilön koulutusta, ammatillista kokemusta, henkilökohtaisia ominaisuuksia ja kykyä toimia siinä tehtävässä, johon hänet nimitetään.

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(34) Ammattitaitovaatimusta sovelletaan ottaen huomioon valvottavan toiminnan laatu ja laajuus. Valvottavat poikkeavat toisistaan muun muassa toiminnan laajuuden, organisaation, rahoituspalveluiden lukumäärän ja monimuotoisuuden sekä asiakasrakenteen osalta.

5.4.1 Toimitusjohtaja ja tämän sijainen

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(35) Toimitusjohtajalta ja toimitusjohtajan sijaiselta edellytetään riittävää koulutusta, tehtävään sopivaa ammatillista kokemusta, johtamiskokemusta sekä sellaisia ominaisuuksia, joita toimitusjohtajan tehtävässä menestymiseltä vaaditaan.

Normi

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(36) Henkilöllä tulee lisäksi olla sellainen valvottavan liiketoiminta-alan yleinen tuntemus kuin valvottavan toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden on tarpeen.

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(37) Yleisenä valvottavan liiketoiminta-alan tuntemuksena voidaan pitää sellaista toiminnan tuntemusta, jonka henkilö on hankkinut toimimalla esimerkiksi valvottavan palveluksessa tai muilla toimialoilla sellaisissa tehtävissä, joissa henkilö on perehtynyt rahoitusmarkkinoiden toimintaan.

Suositus

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(38) On suositeltavaa, että toimitusjohtajalla on aina hyvä alan tuntemus ja riittävän pitkä kokemus alalta sekä käytännössä osoitettu menestyminen alan tehtävissä.

5.4.2 Hallituksen jäsenet ja varajäsenet

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(39) Hallituksen ammattitaitovaatimusta arvioidaan kollektiivisesti.

Normi

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(40) Jokaisella hallituksen jäsenellä tulee olla sellainen yleinen valvottavan liiketoiminta-alan tuntemus kuin valvottavan toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden on tarpeen. Rahasto-osuudenomistajien valitsemilta rahastoyhtiön hallituksen jäseniltä ei kuitenkaan edellytetä sijoitusrahasto- tai sijoituspalvelutoiminnan tuntemusta (SRL 5e§).

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(41) Yleisenä valvottavan liiketoiminta-alan tuntemuksena voidaan pitää sel-laista toiminnan tuntemusta, jonka henkilö on hankkinut toimimalla esimerkiksi valvottavan palveluksessa tai muilla toimialoilla sellaisissa tehtävissä, joissa hän on tutustunut ja saanut kokemusta rahoitusmarkkinoiden toiminnasta tai toimimalla valvottavan luottamustehtävissä.

Suositus

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(42) On suositeltavaa, että hallituksen jäsenille, joilla valvottavan liiketoiminta-alan tuntemus on vähäistä, varataan mahdollisuus koulutautua ja hankkia tehtävän hoidossa tarvittava riittävä alan tuntemus.

5.5 Ammattitaitoinen sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukainen johtaminen

Sitova

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(43) Ammattitaitoisen sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisen johtamisen arvioinnissa sovelletaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä koskevan [standardin 4.1](#) säännöksiä sekä luotettavan hallinnon periaatteita.

Sitova

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(44) Terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden edellytyksiä ovat ainakin:

- luotettavan hallinnon järjestäminen ja ylläpito
- sellaisen riittävän korkeatasoisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen, joka kattaa valvottavan kaikki toiminnot
- taloudellisen informaation luotettavuuden ja oikeellisuuden varmistaminen
- valvottavan omaisuuden ja asiakkaiden varojen riittävä turvaaminen
- asianmukaiset ja riittävät tietotekniset ja/tai manuaaliset järjestelmät toiminnan tueksi.

Normi

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(45) Rahoitustarkastus voi kieltää laissa tarkemmin säädellyin edellytyksin henkilöä toimimasta hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena, jos Rahoitustarkastus havaitsee, että luottolaitosta, sijoituspalveluyritystä tai näiden omistusyhteisöä, rahastoyhtiötä tai säilytisyhteisöä taikka rahoituspainotteisen rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisöä ei johdeta ammattitaitoisesti eikä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

6

VALVOTTAVAN TOIMENPITEET

6.1 Valvontaperiaatteiden ja menettelytapojen vahvistaminen

Normi

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(1) Valvottavalla on oltava luotettava hallinto, joka mahdollistaa tehokkaan riskienhallinnan, sekä valvottavan toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

6.1.1 Johtamisesta vastaavat henkilöt

Sitova

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(2) Hallituksen on vahvistettava ja dokumentoitava periaatteet sekä luotava ja dokumentoitava menettelytavat, joilla se valvoo ja varmistaa, että johtamisesta vastaavat henkilöt ovat jatkuvasti luotettavia, sopivia ja ammattitaitoisia tehtäviään hoitaessaan.

Suositus

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(3) On suositeltavaa, että hallitus säännöllisin väliajoin (esimerkiksi joka toinen vuosi) käy läpi johtamisesta vastaavien henkilöiden tiedot tarkoituksenmukaiseksi harkitsemallaan ja vahvistamallaan tavalla.

6.2 Keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden vahvistaminen

6.2.1 Yleistä

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(4) Hallinnon luotettavuus edellyttää, että valvottavan toiminnan kannalta keskeiset ja merkittävät toiminnot on tunnistettu ja niistä vastaavat henkilöt ovat luotettavia, sopivia ja ammattitaitoisia.

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(5) Hallituksen tulee yksilöidä organisaation keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt sekä luoda ja dokumentoida periaatteet ja menettelytavat, joilla se varmistaa, että nämä henkilöt ovat luotettavia, sopivia ja ammattitaitoisia

tehtäviään hoitaessaan.

Suositus

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(6) On suositeltavaa, että toimitusjohtaja säännöllisin väliajoin (esimerkiksi joka toinen vuosi) käy läpi keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden tiedot tarkoituksenmukaiseksi harkitsemallaan ja vahvistamallaan tavalla.

6.2.2 Ulkomaisten sivukonttorien ja sivuliikkeiden johtajat**Sitova**

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(7) Keskeisistä toiminnoista vastaavia henkilöitä ovat aina:

- Suomalaisen luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen ja rahastoyhtiön ulkomailla sijaitsevan sivukonttorin tai sivuliikkeen johtaja ja hänen varamiehensä
- Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolella kotipaikan omaavan luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen ja rahastoyhtiön Suomessa toimivan sivukonttorin tai sivuliikkeen johtaja ja hänen varamiehensä.

Sitova

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(8) Yllä kohdassa (7) mainituista henkilöistä raportoidaan Rahoitustarkastukselle siten kuin standardissa RA1.4 Luotettavuutta, sopivuutta ja ammattitaitoa koskevien tietojen ilmoittaminen Rahoitustarkastukselle säädetään (fit & proper -raportointi).

6.2.3 Muut keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt**Soveltamisesimerkki**

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(9) Muita keskeisistä toiminnoista vastaavia henkilöitä voivat olla esimerkiksi:

- johtoryhmän jäsen ja varajäsen
- liiketoiminta-alueen johtaja
- muu edellä oleviin rinnastettava henkilö.

Soveltamisohje

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(10) Kohdassa (9) luetelluista henkilöistä ei raportoida Rahoitustarkastukselle.

Suositus

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(11) Rahoitustarkastus suosittaa, että tiedot ja arvioinnin tulokset kohdassa (9) mainituista henkilöistä säilytetään siten, että ne ovat Rahoitustarkastuksen käytettävissä.

6.2.4 Compliance -toiminnosta ja sisäisestä tarkastuksesta vastaavat henkilöt**Suositus**

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(12) Rahoitustarkastus suosittaa, että valvottavat noudattavat tämän standardin säännöksiä arvioidessaan compliance -toiminnosta ja sisäisestä tarkastuksesta vastaavien henkilöiden luotettavuutta, sopivuutta ja ammattitaitoa.

Suositus

Annettu: 20.3.2007
Voimaan: 1.7.2007

(13) Rahoitustarkastus suosittaa, että kohdassa (12) mainittujen henkilöiden tiedot raportoidaan Rahoitustarkastukselle siten kuin standardissa [RA1.4](#) Luo-

tettavuutta, sopivuutta ja ammattitaitoa koskevien tietojen ilmoittaminen Rahoitustarkastukselle säädetään (fit & proper -raportointi).

6.3 Hallintoneuvoston jäsenten arviointi

Suositus

Annettu: 20.3.2007

Voimaan: 1.7.2007

(14) On suositeltavaa, että niissä valvottavissa, joissa on hallintoneuvosto, hallintoneuvosto itse vahvistaa periaatteet, joilla se tarkoituksenmukaiseksi harkitsemallaan tavalla järjestää jäsentensä luotettavuutta, sopivuutta ja ammattitaitoa koskevan arvioinnin.

Suositus

Annettu: 20.3.2007

Voimaan: 1.7.2007

(15) On suositeltavaa, että hallintoneuvosto noudattaa tämän standardin periaatteita päättäessään jäsentensä luotettavuutta, sopivuutta ja ammattitaitoa koskevan arvioinnin järjestämisestä.

6.4 Toimimisvelvollisuus

Sitova

Annettu: 20.3.2007

Voimaan: 1.7.2007

(16) Valvottavan johdon on välittömästi ryhdyttävä riittäviin toimenpiteisiin hallinnon luotettavuuden turvaamiseksi ja markkinoiden luottamuksen säilyttämiseksi silloin, kun johtamisesta tai keskeisestä toiminnosta vastaavan henkilön luotettavuus, sopivuus tai ammattitaito kyseenalaistuu.

Sitova

Annettu: 20.3.2007

Voimaan: 1.7.2007

(17) Valvottavan johtamisesta vastaavien henkilöiden on tehtävä päätös toimenpiteistä, joita he katsovat hallinnon luotettavuuden turvaamisen edellyttävän, ja saatettava arviointinsa sekä siitä johtuvat toimenpiteensä Rahoitustarkastuksen tietoon siten kuin standardin RA1.4 Luotettavuutta, sopivuutta ja ammattitaitoa koskevien tietojen ilmoittaminen Rahoitustarkastukselle luvussa 5 on sanottu.

Suositus

Annettu: 20.3.2007

Voimaan: 1.7.2007

(18) Rahoitustarkastus suosittaa, että valvottavan johto ryhtyy välittömästi käytettävissään oleviin toimenpiteisiin henkilön tehtävien uudelleenjärjestämiseksi tai hänen vapauttamisekseen tehtävistään asian selvittämisen ajaksi silloin, kun se on tarpeen valvottavan hallinnon luotettavuuden ja markkinoiden luottamuksen säilyttämiseksi tai palauttamiseksi.

7

RAPORTOINTI RAHOITUSTARKASTUKSELLE

Sitova

Annettu: 20.3.2007

Voimaan: 1.7.2007

(1) Rahoitustarkastukselle tehtävien ilmoitusten henkilöpiiri, sisältö ja ilmoitusajankohta määritellään tähän standardiin liittyvässä standardissa [RA1.4](#) Luotettavuutta, sopivuutta ja ammattitaitoa koskevien tietojen ilmoittaminen Rahoitustarkastukselle (fit & proper -raportointi).

8

MÄÄRITELMÄT

Valvottavan johto:

- hallitus ja toimitusjohtaja

Johtamisesta vastaava henkilö:

- hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja tämän sijainen

Keskeisistä toiminnoista vastaava henkilö:

- suomalaisen luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai rahastoyhtiön ulkomailla sijaitsevan sivukonttorin tai sivuliikkeen johtaja ja tämän varamies
- Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolella kotipaikan omaavan yhteisön Suomessa toimivan sivukonttorin tai sivuliikkeen johtaja ja tämän varamies
- muu valvottavan itsensä määrittelemä henkilö, esimerkiksi johtoryhmän jäsen ja varajäsen, liiketoiminta-alueen johtaja tai muu edellä oleviin rinnastettava henkilö.

9

LISÄTIEDOT

Standardista vastaavan henkilön yhteystiedot ovat Rahoitustarkastuksen Internet-sivuston [Standardien vastuuhenkilöt](#) -luettelossa. Lisätietoja antaa myös:

- VV: Instituutiovalvonta, puh. 010 831 5207
- MA: Menettelytavat, puh. 010 831 5336

10

MUUTOSHISTORIA

Voimaan tullessaan (1.7.2007) tämä standardi kumosi seuraavat määräykset ja ohjeet:

- Ohje luotettavuus- ja sopivuusselvityksen sisällöstä ja ilmoitusvelvollisuudesta (101.10)
- Määräys sijoituspalveluyrityksen omistajan tai hallintohenkilön luotettavuudesta ja sopivuudesta muutostilanteissa annettavasta kirjallisesta selvityksestä (203.17), paitsi omistajia koskevien määräysten osalta. Omistajia koskeva tarkempi sääntely tullaan antamaan myöhemmin valmistuvassa omistajaohjausta koskevassa standardissa.

Standardia on muutettu seuraavasti:

- Annettu 31.12.2008, voimaan 1.1.2009: Panttilainauslaitokset eivät ole 1.1.2009 lukien Finanssivalvonnan valvottavia. Standardia ei siten 1.1.2009 lukien sovelleta panttilainauslaitoksiin.